

Leosar, ORAO OTIMA GANIMEDA, rimska kopija, II. st., grčkog originala, 325. pr. Kr., Vatikanski muzeji, Rim

Joanne **Leonard**, SONIA iz ciklusa BITI U SLIKAMA, 1966., Brooklyn Museum, New York

St.-Cloud (1674–76). U Italiji radio za papu Inocenta XI., a u Engleskoj za kralja Karla II.; ondje osnovao Greenwich park (1662) te vrt uz dvorac Windsor (1698).

Lentić, Ivo, hrv. povjesničar umjetnosti (Milna, 1929 – Zagreb, 2008). Diplomirao (1964) i doktorirao (1980) na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radio kao konzervator u Zavodu za zaštitu spomenika kulture u Varaždinu i u Regionalnom zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu. Istraživač umjetničkih obrta u Hrvatskoj, posebno povijesti zlatarstva. Autor više monografskih studija (*Varaždinski zlatari i pojasari*, 1981; *Dubrovački zlatari 1600–1900*, 1984).

Lentić-Kugli, Iva (Marija), hrv. povjesničarka umjetnosti (Zagreb, 1922 – Zagreb, 1993). Diplomirala (1947) i doktorirala (1973) na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radila u varaždinskom Zavodu za zaštitu spomenika kulture (od 1962), potom u Regionalnom i Republičkom zavodu za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu (od 1967). Istraživala graditeljsko naslijeđe hrv. povijesnih urbanih cjelina (osobito grada Varaždina) te staro hrv. barokno slikarstvo i umjetničke obrte. Gl. djela: *Varaždinski graditelji i zidari od 1700. do 1850. godine* (1981), *Zgrade varaždinske povijesne jezgre* (2001).

Lenuci, Milan, hrv. urbanist (Karlovac, 1849 – Zagreb, 1924). Diplomirao na Visokoj tehničkoj školi u Grazu (1873). Od 1874. djelovao u Zagrebu, od 1891. ravnatelj Gradskoga građevnog ureda. Izradio je 1891–1912. prostorni i urbanistički plan Zagreba. Projektom *zelene potkove* (poznata i kao *Lenucijeva potkova*) nizom povezanih trgova ostvario je kontinuirani perivojski okvir oko Donjega grada (trgovi: Nikole Šubića Zrinskoga, Josipa Jurja Strossmayera, kralja Tomislava, Ante Starčevića, Ivana, Antuna i Vladimira Mažuranića, Marka Marulića i maršala Tita). U duhu historicističkog urbanizma radio je projekte za uređenje Kaptola, Dolca i Trga bana Josipa Jelačića. Generalna regulatorna osnova Zagreba koju je formulirao 1907. sinteza je njegova dotadašnjeg urbanističkoga planiranja i vizije Zagreba kao moderne metropole u koju je unio motiv prilaza/avenija. Premda velik dio njegovih projekata i zamisli nije ostvaren. L. je na prijelazu stoljeća postavio temelje urbanoga razvoja Zagreba u XX. st. Bavio se industrijskim oblikovanjem (tipski model stuba iz 1883).

Leosar (grč. Λεωξάρης), grč. kipar i toreutičar (IV. st. pr. Kr.). Između 370. i 340. pr. Kr. sudjelovao u izradbi dekoracija (friz) i kipova (*Borba s Amazonkama*) na mauzoleju u Hali-

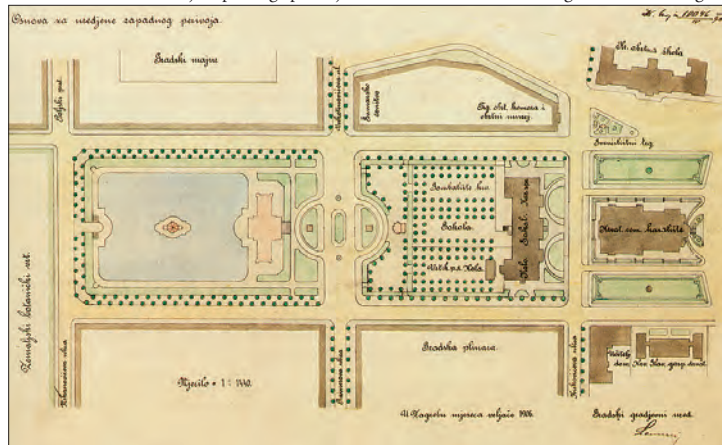
karnasu. God. 336. pr. Kr. hrizelefantinskom tehnikom izradio je portretne kipove Filipa II. Makedonskoga i članova njegove obitelji za Filipejon u Olimpiji; oko 320. pr. Kr. s Lizipom je izradio brončanu skupinu *Aleksandar Veliki u lovu na lavove*. Pripisuje mu se više Zeusovih kipova i originali po kojima su rađeni *Apolon Belvederski* (Vatikanski muzeji) i *Artemida iz Versaillesa* (Pariz, Louvre). Plinije je opisao njegovu skulpturu *Orao otima Ganimeda* (kopija u Vatikanskim muzejima).

León, gl. grad istoimene pokrajine, sjeverozap. Španjolska. U I. st. pr. Kr. sjedište rim. legije. Gotička katedrala Sta Maria de Regla (XIII–XV. st.), trobrodna građevina s transeptom i vijencem apsidnih kapela, nastala je po uzoru na franc. gotičke građevine, napose na katedralu u Reimsu. Osobito je bogato oblikovano njezino zap. pročelje, a vrlo su vrijedni i višebojni vitraji (XIII–XV. st.). Na crkvu se nadovezuje klaustar, što ga je u plateresknom stilu obnovio Juan de Badajouz. U romaničkoj crkvi S. Isidoro (XI–XII. st.), krunidbenoj bazilici kastiljskih i leonskih kraljeva, nalazi se monumentalna kraljevska grobnica, tzv. Panteón de los Reyes. Među profanom arhitekturom ističe se neogotička Casa de los Botines, djelo A. Gaudija (1892–93).

Leonard, Joanne, amer. fotografkinja (Los Angeles, 1940). Izrađuje fotografije i fotokolaže s elementima realizma, idealizacije i fantastike u kojima, osim feminističkih tema i urbanih prizora iz javnoga života svojega grada, prikazuje i autobiografske trenutke. Objavila knjigu fotografija *Biti u slikama* (*Being in Pictures*, 2007).

Leonardo da Vinci, tal. slikar, kipar, graditelj, teoretičar umjetnosti, prirodoslovac i izumitelj (Vinci kraj Firence, 1452 – Château de Cloux, danas Clos Lucé, kraj Amboise, 1519). Jedan od iznimnih pojedinaca svojega doba, koji utjelovljuje renesansni ideal univerzalnoga čovjeka (*homo universalis*). Kao umjetnik sjedinjuje strast za naturalističkim prikazivanjem s težnjom za postizanjem idealne forme (nedovršeni *Traktat o slikarstvu*). Jedan od gl. predstavnika klasičnog izraza visoke renesanse. U mladosti djelovao u radionici A. Verrocchija, gdje je prema pisanju Vasarija, surađivao u izradbi Verrocchijeve slike *Kristovo krštenje* (1472–75). Suradnju nastavlja i nakon 1472., kada je primljen u ceh slikara, a tada osniva i vlastitu radionicu. U tom ranom razdoblju stvara slike religiozne tematike (*Navještenje*, 1472–75; *Majka Božja s Djetetom*, 1478–80), ali i prve portrete (*Portret Ginevre Benci*, oko 1480). U Firenci se kretao u humanističkom i neoplatonističkom krugu na dvoru Lorenza Medicija. Ubrzo je napustio Firencu ne dovršivši prvu veliku narudžbu, *Poklonstvo kraljeva* (1481) za redovnike San Donata u Scopetu. Odlazi u Milano, gdje radi na dvoru vojvode Lodovica del Mora. Uz fortifikacijske radove (Castello Sforzesco) i urbanističke planove za idealne gradove budućnosti, radio projekte vojnih strojeva i raskošnih scenografija za dvorske svečanosti, neka od svojih najboljih slikarskih djela (*Gospa u špilji*, 1483–86; *Portret dame s hermelinom*, oko 1490; *Posljednja večera*, blagovaonica samostana Sta Maria delle Grazie u Milanu, 1498) te monumentalni konjanički spomenik Francesca Sforze (1493., uništen 1498). Istraživanjem chiaroscuro i tonskog oblikovanja, omekšavanjem obrisa sfumatom i preoblikovanjem geometrijske perspektive u zračnu postavio je temelje novom stilu visoke renesanse tal. slikarstva. Tehničke inovacije i tehnološka istraživanja bila su, međutim, uzrokom oštećenja i ubrzanoga propadanja njegovih djela, osobito *Posljednje večere*. Nakon franc. okupacije Milana 1499. odlazi u Veneciju, gdje

Milan **Lenuci**, LENUCIJEVA POTKOVA, nacrt za uređenje zapadnoga perivoja, 1906., Državni arhiv, Kartografska zbirka, Zagreb

radi na projektiranju oružja i uređaja za potrebe mlet. vojske, te u Mantovu, gdje slika portret Isabelle d'Este. U Firenci 1500–06. radi na fresci *Bitka kod Anghiarija* za gradsku vijećnicu (Palazzo della Signoria), priprema karton za *Majku Božju s Djetetom i sv. Anom* (slika dovršena oko 1510), slika portret → *Mone Lize (La Gioconda, 1503–06)*, prototip portreta visoke renesanse s pozadinskim pejzažem u zračnoj perspektivi. Nakon dvogodišnjega boravka u Rimu 1516. ulazi u službu franc. kralja Franje I., a posljednje godine provodi u Château de Cloux kraj Amboisea. Sačuvan je velik broj njegovih rukopisa sa skicama i pripremama nedovršenih rasprava i traktata (*Codex Atlanticus, Codex Leicester* i dr.), studijama iz različitih područja prirodnih i tehničkih znanosti, te s mnoštvom crteža, skica i likovnih studija.

Leoni, Leone, tal. kipar, medaljer i graditelj (Menaggio, oko 1509 – Milano, 1590). Jedan od najistaknutijih manirističkih kipara, otac Pompea Leonija (Milano, 1533 – Madrid, 1608), koji je u Španjolskoj nastavio njegovu tradiciju. Veliku slavu stekao je medaljama, prikazavši mnoge uglednike XVI. st. (Tizian, Michelangelo, G. Vasari). U arhitektonskoj plastici ističu se kipovi-nosači i reljefi na palači Omenoni u Milanu (oko 1566), koju je sam projektirao. Na brončanim skupinama poput *Car Karlo V. pobjeđuje mahnitost* (1551–53., dovršio Pompeo Leoni 1564) pokazuje utjecaj manirističke napregnutosti B. Cellinija.

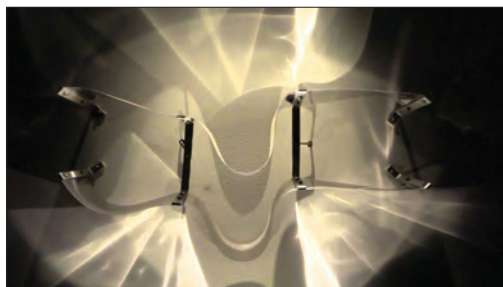
Leonidov, Ivan Iljič, rus. arhitekt i urbanist (Tverska oblast, 1902 – Moskva, 1959). Jedan od najvažnijih konstruktivista u arhitekturi. Iako mu je većina projekata ostala neizvedena (Lenjinov institut, 1927; zgrada Centrosojuza, 1928; Palača kulture, 1930; Palača industrije, 1934., sve u Moskvi), snažno je utjecao na razvoj arhitekture druge pol. XX. st. (skupina Archigram, R. Koolhaas i dr.).

Leontić, Jasenka, hrv. slikarica (Zagreb, 1956 – Zagreb, 2012). Diplomirala na ALU u Zagrebu (1980). Anatomskom modelacijom, naglašenom statičnosti zaustavljenih pokreta, u postmodernističkome izrazu slikala heroine, vitezove i konje profinjene elegancije (*Osvetnik*, 1985; *Jahačica*, 1993).

Le Parc, Julio, argentinski slikar i kipar (Mendoza, 1928). Studirao na umjetničkoj školi u Buenos Airesu; od 1958. živi u Parizu. Suosnivač skupine GRAV; istaknuti predstavnik kinetičke i programirane umjetnosti te op-arta. Sudjelovao na izložbama novih tendencija u Zagrebu (od 1961. do T-5, 1973). U svojim se djelima bavi virtualnim i stvarnim pokretom te istraživanjem površine i strukture predmeta (*Neprekinutost svjetla i boja*, 1965; *Virtualni oblici u različitim situacijama*, 1965; *Alkemija 68*, 1990).

Le Pautre (Lepautre), Antoine, franc. graditelj (Pariz, 1621 – Pariz, 1691). Predstavnik monumentalne barokne arhitekture u doba Luja XIV.; od 1655. dvorski graditelj, a od 1671. član Akademije. U Parizu je projektirao crkvu samostana Port Royal (1646–48), nekoliko palača (Hôtel de Beauvais, 1655–60), a nedaleko od Versaillesa dvorac Clagny (1674). Objavio je knjigu *Arhitektonski radovi Antoineta Le Pautrea (Les Œuvres d'architecture d'Antoine Le Pautre, 1652)* sa šezdeset bakroreza što ih je izveo njegov brat Jean Le Pautre (Pariz, 1618 – Pariz, 1689).

Lepen, Branko, hrv. kipar (Čakovec, 1957). Diplomirao na Građevinskom fakultetu u Zagrebu (1983). Minimalističkim postupkom u konstruktivističkoj tradiciji radi skulptu-

Julio **Le Parc**, MURAL, STALNO SVJETLO S ISKRIVLJENIM FORMAMA, detalj, 1966.

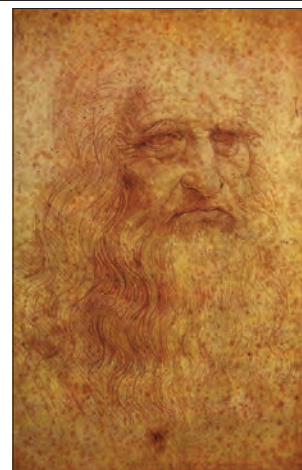

Leone **Leoni**, kipovi-nosači na palači Omenoni, oko 1566., Milano

Leonardo da Vinci

NAVJEŠTENJE, 1472–75., Galleria degli Uffizi, Firenca

AUTOPORTRET, oko 1512., Bibliotheca Reale, Torino